

Regional utveckling

Upprättare Ann-Christin Gagge

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande - Remiss - Remittering av Riksintresseutredningens betänkande - Planering och beslut för hållbar utveckling SOU 2015:99

Sammanfattning

Region Gävleborg ställer sig bakom yttrandet från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) daterat 2016-12-16 och instämmer därmed i följande fyra huvudpunkter:

- Region Gävleborg anser att ett fungerande riksintressesystem skyndsamt ska tas fram för att underlätta ett hållbart samhällsbyggande.
- Region Gävleborg avstyrker utredningens förslag i stort utifrån att det inte är ett klart och tydligt utformat riksintressesystem.
- Region Gävleborg avstyrker förslaget med områden av väsentligt allmänt intresse.
- Region Gävleborg anser att de delar av förslaget som rör områden av riksintresse kan utvecklas till ett nytt system, under förutsättning att de punkter som förts fram i SKL:s yttrande beaktas.

Region Gävleborg vill även särskilt betona följande:

- Riksintressen ska tillgodose nationellt särskilt betydelsefulla intressen inom väl avgränsade områden. Definitioner och kriterier ska anges i lag.
- Områden av riksintresse ska aktualitetsprövas.
- I framtagande och aktualitetsprövning av konkreta riksintressen ska kommuner och regioner delta i samrådsprocessen.
- Regeringen ska efter dialog med kommun och region kunna ge ett allmänt intresse företräde före ett riksintresse.
- Det är viktigt att en avvägning mellan olika intressen kan göras i den fysiska planeringen utifrån en helhetssyn.
- Dialogen behöver utvecklas betydligt mellan stat och kommun samt region.

Kommentarer

Riksintressen ska tillgodose nationellt särskilt betydelsefulla intressen inom väl avgränsade områden. Definitioner och kriterier ska anges i lag.

Områden av riksintresse är idag många, stora och otydligt avgränsade. Områden av riksintresse har i praktiken kommit att betraktas som ett lagskydd, trots att intentionen

varit att dessa ska ange en riktlinje för markanvändningen. Redan skyddade områden bör inte anges som riksintressen, då de redan erhåller ett kraftfullt lagskydd. Det är dock viktigt att värdefulla områden för både bevarande och exploatering kan pekas ut på nationell nivå. Därför måste ett nytt riksintressesystem upprättas för att återfå systemets legitimitet. För att möjliggöra detta och även underlätta avvägningen mellan enskilda riksintressen är det nödvändigt att definitioner och kriterier för riksintressen anges i lagstiftningen.

Områden av riksintresse ska aktualitetsprövas.

Det har gått 30 år sedan riksintressena i dess nuvarande form instiftades i och med införandet av Naturresurslagen (NRL) 1987. Både synen på samhället och samhället i sig förändras över tid, varför det är nödvändigt att även ompröva synen på hur mark- och vattenområden ska hanteras och tryggas för att uppnå en ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk långsiktigt god hushållning. Region Gävleborg förordar att riksintressen ska aktualitetsprövas minst varannan mandatperiod.

I framtagande och aktualitetsprövning av konkreta riksintressen ska kommuner och regioner delta i samrådsprocessen.

Det är nödvändigt att berörda kommuner ges möjlighet att delta i samrådsprocessen kring riksintressen. Kommunerna äger rätt och ansvar att planera för användningen av den fysiska miljön inom kommunens geografiska gränser. Därutöver har de stor kunskap och insikt om de lokala förutsättningarna i kommunen.

Det är även mycket viktigt att berörda regioner (regionalt utvecklingsansvariga enligt Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län) bereds möjlighet att delta i samrådsprocessen om riksintressen. Regionerna ansvarar för framtagande av den regionala utvecklingsstrategin, länsplan för regional transportinfrastruktur samt regionalt trafikförsörjningsprogram. Det ligger även ett förslag på Regeringens bord om att ge regionerna ett ansvar för en regional fysisk planering.

Regeringen ska efter dialog med kommun och region kunna ge ett allmänt intresse företräde före ett riksintresse.

Region Gävleborg avstyrker, liksom SKL, förslaget att införa begreppet väsentligt allmänt intresse. Det skulle inte medföra någon förenkling av riksintressesystemet, utan snarare medföra en risk för ytterligare försvårande och tidsfördröjning i planeringsprocesserna. Däremot anser Region Gävleborg, liksom SKL, att möjligheten att ge ett allmänt intresse företräde framför ett riksintresse ska kunna prövas av Regeringen.

Vid en prövning om att ge ett allmänt intresse företräde före ett riksintresse är det, av ovan nämnda skäl, viktigt att Regeringen för en dialog med både kommuner och regioner.

Det är viktigt att en avvägning mellan olika intressen kan göras i den fysiska planeringen utifrån en helhetssyn.

Region Gävleborg anser att det är i den fysiska planeringen som en avvägning ska göras mellan olika intressen, d.v.s. i översikts- och detaljplanering samt i en (kommande) regional fysisk planering.

Dialogen behöver utvecklas betydligt mellan stat och kommun samt region. Det har genom åren blivit tydligt att dialogen mellan stat och kommun i frågor kring riksintressen behöver utvecklas. Det är av stor vikt att även de regionalt utvecklingsansvariga (regionerna) inbegrips i denna dialogutveckling.

Regionstyrelsen 2017-02-15

Eva Lindberg
Regionstyrelsens ordförande

Johan Färnstrand
Regiondirektör